

Z obsahu: Dohoda o nařízení o transevropské infrastruktuře dosažena | ENTSO-E: výhled na zimu | Katar: o kousek blíže dohodě | Kvalita právních předpisů | Irské předsednictví Rady Evropské unie

VÁŽENÍ ČTENÁŘI,

ráda Vás vítám u posledního letošního vydání našeho bulletinu Energetika v EU a doufám, že Vás naše již tradičně energetické články nabijí novou energií do dalšího roku.

V tomto vydání naleznete např. příspěvek věnující se letošnímu Florentskému fóru a jeho výstupům. Neméně zajímavým článkem v rubrice Energetická politika EU je článek Směrnice o ekologickém zdanění, ve kterém si můžete přečíst o aktuálním stavu projednávání revize směrnice.

V rubrice O čem se mluví jsme se zaměřili na plány irského předsednictví, které od 1. ledna přebere štafetu po Kypru. V již tradiční rubrice FAQ naleznete informace o důležitosti národních orgánů při projednávání evropské legislativy.

Přeji Vám příjemné prožití vánočních svátků a úspěšné vykročení do Nového roku.

Zuzana Krejčířiková

ČEZ, a. s. Evropská agenda,

Duhová 2/1444, Praha, 140 53, eu@cez.cz

Zuzana Krejčířiková, manažerka pro evropskou agendu,
+420 211 042 509, zuzana.krejcirikova@cez.cz |

Jan Bambas, +32 221 394 90, jan.bambas01@cez.cz |

Jiří Horák, +420 211 042 510, jiri.horak03@cez.cz |

Lucie Horová, +420 211 042 704, lucie.horova@cez.cz |

Jan Prášil, +420 211 042 580, jan.prasil@cez.cz |

Veronika Vohlídková, tel. +420 211 042 445,

veronika.vohlidkova@cez.cz |

Barbora Vondrušková, +420 211 042 572,

barbora.vondruskova@cez.cz |

Bulletin je šířen pouze v elektronické podobě a bezplatně |
Texty a informace obsažené v tomto bulletinu jsou považovány za zdroj informací v rámci Skupiny ČEZ a širší veřejnosti. Rozmnožování těchto informací a textů je povoleno za podmínky, že je uveden jejich zdroj. Informace a texty vychází z údajů dostupných v době vydání tohoto bulletinu. Evropská agenda neručí za správnost a úplnost informací. | Obrázky použité v tomto bulletinu pochází z audiovizuální knihovny Evropské komise.

Závěry Florentského fóra

Revize směrnice o ekologickém zdanění

Evropa by měla změnit
svůj přístup k energetickému
surovinám

Komise zahajuje řízení
proti bulharskému
energetickému holdingu

Dohoda o nařízení
o transevropské
infrastruktuře dosažena

ZÁVĚRY FLORENTSKÉHO FÓRA

Koncem listopadu se konalo Evropské regulační fórum, známé i pod názvem Florentské fórum, které se tradičně zabývá otázkami regulace energetiky v Evropské unii.

Tématem tohoto setkání byl energetický infrastrukturní balíček, kde fórum ocenilo posun směrem k přijetí nařízení o transevropské energetické infrastruktuře. Dále se diskutovalo o regionálních iniciativách, kde účastníci fóra uvítali spolupráci napříč různými regiony při implementaci market couplingu a ocenili Agenturu pro spolupráci energetických regulačních orgánů (ACER) za efektivní koordinaci. Prostor byl věnován i sdělení Evropské komise k vnitřnímu trhu a rámci pro integritu trhu a transparentnost.

Více informací na: [21](#)

REVIZE SMĚRNICE O EKOLOGICKÉM ZDANĚNÍ

Navzdory intenzivním diskuzím a vyjednávání mezi členskými státy nebude revize směrnice o ekologických daních uzavřena do konce roku. Kyperské předsednictví předá tuto agendu k uzavření zástupcům smaragdového ostrova.

Cílem nových pravidel je restrukturalizovat způsob zdanění energetických produktů, odstranit stávající nerovnováhu a vzít v úvahu jejich emise CO₂ a objem v nich uložené energie. Stávající energetické daně by měly být rozděleny do dvou částí, jejichž výše by měla určit celkovou míru zdanění výrobku. Komise chce podporovat energetickou účinnost, spotřebu ekologicky šetrnějších výrobků a zabránit narušení

hospodářské soutěže na jednotném trhu. Jednání se týkají několika nevyřešených témat, k nimž byly vzneseny různé návrhy. Státy diskutují o případné dobrovolnosti uhlíkové daně. Dalším tématem je délka její

Závěry Florentského fóra

Revize směrnice
o ekologickém zdanění

**Evropa by měla
změnit svůj přístup
k energetickým
surovinám**

Komise zahajuje řízení
proti bulharskému
energetickému holdingu

Dohoda o nařízení
o transevropské
infrastruktuře dosažena

transpozice do národní legislativy a zahájení účinnosti této daně. Evropská komise navrhuje rok 2023, zatímco několik členských států požaduje pozdější dobu a požaduje více času pro přizpůsobení se novým pravidlům.

Více informací na: [↗](#)

EVROPA BY MĚLA ZMĚNIT SVŮJ PŘÍSTUP K ENERGETICKÝM SUROVINÁM

Dosažitelnost energetických zdrojů v Evropě do roku 2040 bude záviset na ekonomických, politických a technologických faktorech, které lze jen těžko předvídat. Z tohoto důvodu by se měl politický přístup EU stát otevřenějším a pružnějším.

Výzkumný projekt Polinares financovaný z unijních zdrojů určil hlavní výzvy, kterým bude čelit EU a zbytek světa v zajišťování dodávek ropy, zemního plynu a nerostů v příštích třech desetiletích. Polinares zároveň přichází s doporučeními týkajícími se politik a přístupů k řešení těchto problémů. EU, členské státy a jejich průmyslové podniky musí přijít s novou strategií a politickým přístupem, aby mohly čelit novým výzvám. Autoři projektu upozorňují, že současné přístupy a předpoklady týkající

se trhu s energetickými zdroji již nemusí být platné, zejména s ohledem na stále sílící tzv. státní kapitalismus. EU bude muset klást větší důraz na konstruktivní přístup. Tím by mohlo být vytvoření politického rámce pro prosazování vlastních zájmů a prosazování funkcí státního kapitalismu.

Více informací na: [↗](#)

KOMISE ZAHAJUJE ŘÍZENÍ PROTI BULHARSKÉMU ENERGETICKÉMU HOLDINGU

Evropská komise zahájila formální řízení k prošetření možného zneužití dominantního postavení bulharského energetického holdingu (BEH) na bulharském trhu s elektřinou.

Komise se obává, že by mohlo docházet k ovlivňování hospodářské soutěže na velkoobchodních trzích s elektřinou. V případě prokázání viny by to znamenalo porušení antimonopolních pravidel EU. Komise proto provádí kontrolu některých ustanovení smlouvy na dodávku elektřiny uzavřenou dceřinými společnostmi BEH, z důvodu podezření na narušování procesu přidělování elektřiny v rámci jednotného trhu a na snahu znemožnit přístup

subjektů na jednotný trh nastavením exportních poplatků. Taková praxe by tak bránila hospodářské soutěži a ohrožovala integraci trhů s elektřinou v EU.

Více informací na: [↗](#)

DOHODA O NAŘÍZENÍ O TRANSEVROPSKÉ INFRASTRUKTUŘE DOSAŽENA

Zástupci Rady a Evropského parlamentu se dohodli na kompromisním textu nařízení o hlavních směrech transevropské energetické infrastruktury, o kterém jsme Vás v našem bulletinu poprvé informovali loni v listopadu a následně pak i letos v říjnu.

O textu nařízení se diskutovalo během neformálního dialogu mezi Radou, kterou zastupovalo kyperské předsednictví, Evropským parlamentem a Komisí. Aby však toto nařízení mohlo vstoupit v platnost je nutný ještě formální souhlas plenárního zasedání Evropského parlamentu (začátek roku 2013) a poté i libovolné formace Rady EU. Nový regulační rámec, který je v daném nařízení nastaven, pomůže modernizovat a dále rozvíjet evropskou energetickou infrastrukturu.

Více informací na: [↗](#)

**ENERGETIKA
V EVROPĚ A VE SVĚTĚ**

ENTSO-E: výhled na zimu

Katar: o kousek blíže dohodě

V Německu by mohlo docházet ke zneužívání pobídek pro zelenou energetiku

ENTSO-E: VÝHLED NA ZIMU

Evropská síť provozovatelů přenosových elektrizačních soustav (ENTSO-E) zveřejnila 30. listopadu svoji tradiční předpověď na nadcházející zimu spojenou s vyhodnocením předpovědi na léto.

Vzhledem ke sledovanému období se jedná o krátkodobou predikci bilanční přiměřenosti evropské soustavy, která zjednodušeně řečeno uvádí, že za definovaných normálních i drsných zimních podmínek bude mít evropská soustava jako celek dostatečné zdroje na uspokojení poptávaného množství elektřiny. Ve zprávě je možné zaznamenat několik zajímavostí. Tak kupříkladu Belgie bude kvůli dočasnému odstavení jednoho ze sedmi jaderných reaktorů celou zimu strukturálně závislá na dovozech elektřiny. Podobná situace panuje díky odklonu od jádra i v Německu, které ale bude dovozem vykrývat pouze kratší období a ve spolupráci se sousedními TSO by mělo zimu zvládnout. Za normálních zimních podmínek bude většina států schopna zajistit vyrovnanou bilanci, s výjimkou krátkodobých importů v případě Belgie, Německa, Srbska, Finska, Dánska a Lotyšska.

ENTSO-E: výhled na zimu

Katar: o kousek blíže dohodě

V Německu by mohlo docházet ke zneužívání pobídek pro zelenou energetiku

Výše uvedeným zemím nahrává skutečnost, že letošní zima by dle předpovědí neměla být tak drsná jako ta loňská. Mírnější zimu by uvítalo i Polsko, které nebude schopné zajistit vyrovnanou bilanci za podmínek kruté zimy; to je však případ i dalších zemí – zejména Finska, Belgie a Lotyšska, které by se staly na dodávkách elektřiny závislými. V omezenějším rozsahu by krátkodobé dovozy potřebovalo i Německo nebo Francie, zatímco Dánsko a Velká Británie by importovaly pouze pro posílení rezerv a bez dovozů by se v zásadě i za těchto podmínek obešly. ENTSO-E upozorňuje, že nejstudenějším obdobím v průběhu aktuální zimy bude čtvrtý a pátý týden nového roku, během kterých bude zabezpečení nepřerušovaných dodávek elektřiny pro provozatele přenosových soustav nejobtížnější.

Více informací na: [↗](#)

KATAR: O KOUSEK BLÍŽE DOHODĚ

Prodloužení klimatické konference v Doha o jeden den se možná nakonec vyplatí. Alespoň se to zdá ze zveřejněných výsledků.

Po třech letech přešlapování se jednotlivé strany dokázaly shodnout nad základními prvky mezinárodního klimatického rámce do roku

2020. Mezi ně patří spuštění dalšího období Kjótského protokolu, efektivnější negociační struktura pro novou dohodu a pokrok v oblasti mezinárodního financování opatření v nejméně rozvinutých zemích a malých ostrovních státech.

Katarská konference ukončila dosavadní nejistotu ohledně Protokolu. V jeho rámci se 37 zemí (včetně EU a všech jejích států) zavázalo k redukci skleníkových plynů cca o 18 % do roku 2020 v porovnání s rokem 1990. Tyto země sice produkují pouhých 14 % celosvětových emisí a chybí mezi nimi klíčoví emitenti, nicméně jejich ochota dále přijímat redukční závazky poskytuje záruky o smysluplnosti tohoto úsilí pro celou řadu rozvojových zemí, které by se do budoucna měly ke snižování emisí připojit.

Byla také vyřešena otázka převodu jednotek přiděleného množství ze současného prvního období do druhého období. Dosažený kompromis sice umožňuje nediskontovaný banking těchto jednotek, nicméně většina potencionálních kupců se veřejně zavázala k jejich bojkotu a neměly by tedy být v budoucnu použity druhými stranami. U negociací nové dohody končí neefektivní vícekolejnost, kdy svou činnost ukončila jak skupina pro dlouhodobé závazky, tak skupina pro Protokol, a jediným vyjedná-

vacím fórem tak zůstává tzv. Durbanská platforma. V jejím rámci by měla být do roku 2015 vyjednána a připravena nová globální dohoda s platností po roce 2020.

V neposlední řadě se podařilo najít provizorní řešení pro nástupce tzv. předfinancování, kdy jsou ze strany rozvinutých zemí poskytovány zvláště zranitelným rozvojovým zemím finance na mitigační a adaptační opatření. V roli nejtědřejšího dárce zde vystupuje EU, která přislíbila konkrétní prostředky až do roku 2016.

Více informací na: [↗](#)

V NĚMECKU BY MOHLO DOCHÁZET KE ZNEUŽÍVÁNÍ POBÍDEK PRO ZELENOU ENERGETIKU

Evropská komise na konci listopadu oznámila, že prověří nový německý energetický zákon o obnovitelných zdrojích kvůli důvodnému podezření, že zákon vede ke zneužívání energetických pobídek a výjimek.

Komise potvrdila, že obdržela stížnost týkající tzv. „nových požadavků“ energetického zákona o obnovitelných zdrojích, který přijala německá vláda v letošním roce.

Více informací na: [↗](#)

EVROPSKÉ ZPRÁVY A ZAJÍMAVOSTI

**EIB poskytne Irsku
půjčku na investice do
OZE**

**Formální řízení proti
rumunským burzám**

**Studie doporučuje EU
zvýšit podíl jaderné
energie**

EIB POSKYTNE IRSKU PŮJČKU NA INVESTICE DO OZE

**Evropská investiční banka poskytne Irsku
půjčku ve výši 155 milionů eur na výstavbu
pobřežních větrných farem.**

Půjčka je pro irskou společnost Bord Gáis, která vlastní 13 větrných farem a výstavbou dalších šesti zvýší kapacitu svého portfolia z 234 MW na 365 MW. Celková kapitálová náročnost tohoto projektu, který by měl být dokončen v letech 2013 až 2014, činí 311 milionů eur. Tato výstavba zároveň přiblíží Irsko k dosažení národního cíle 16 %, který odpovídá celoevropskému cíli 20 % energetické produkce z obnovitelných zdrojů energie v roce 2020.

Více informací na: [EIB](#)

FORMÁLNÍ ŘÍZENÍ PROTI RUMUNSKÝM BURZÁM

**Evropská komise zahájila formální
antimonopolní řízení proti společnostem
OPCOM a Transelectrica kvůli zneužití
dominantního postavení.**

Komise přezkoumává podmínku pro obchodování burzy OPCOM stanovující, aby všichni

účastníci jejího spotového trhu měli rumunské DIČ. Tento požadavek zvyšuje náklady zahraničních účastníků a zároveň je odrazuje od vstupu na rumunský velkoobchodní trh s elektřinou, tudíž vede ke snížení likvidity a výkonnosti trhu. V důsledku to představuje překážku pro transparentní a spolehlivou tvorbu ceny elektřiny prostřednictvím komoditních burz. Doba trvání antimonopolního vyšetřování závisí na řadě faktorů včetně komplexnosti případu, míře spolupráce subjektu s Komisí a využívání opravných prostředků

Více informací na: [EIB](#)

STUDIE DOPORUČUJE EU ZVÝŠIT PODÍL JADERNÉ ENERGIE

**Do příštího desetiletí se nepodaří
obnovitelným zdrojům zajistit objem výroby
srovnatelný s výrobou jaderných elektráren
a bude to právě jaderná energie, která pomůže
k dosažení klimatických cílů EU, tvrdí nová
studie globální agentury Frost & Sullivan.**

Evropská unie se nemá v úvahách o svém energetickém mixu upínat pouze na obnovitelné zdroje, ale také po havárii ve Fukušimě dále směřovat cestou nové výstavby jaderných elektráren, říká studie. Hlavním argumentem

PRÁVNÍ PŘEDPISY A DOKUMENTY EU

Méně nových přenosových sítí v Německu

Kvalita právních předpisů

je, že jaderná energie je zdrojem, který dává potenciál jak pro snížení emisí, tak snížení závislosti na pevných palivech. Studie předpokládá, že jaderná energie bude hlavní složkou energetického mixu v roce 2020.

Zachycování a ukládání uhlíku (CCS) může snížit závislost na uhlí a plynu, ale prozatímni neúspěch demonstračních projektů dokazuje, že tato technologie zatím není vyspělá. Obnovitelné zdroje jsou perspektivní, ale velice finančně náročné. Některé členské státy jako Německo, Belgie nebo Itálie se vzdávají jaderné energie, ale země jako Velká Británie a Finsko půjdou cestou vyšších bezpečnostních standardů a nové výstavby během příštích pěti let, přičemž budou současně zvyšovat také podíl obnovitelných zdrojů a snižovat tak svou závislost na pevných palivech. Studie připomíná také jaderné plány České republiky, Maďarska, Polska a Rumunska.

Více informací na: [21](#)

MÉNĚ NOVÝCH PŘENOSOVÝCH SÍTÍ V NĚMECKU

Německý regulační úřad Bundesnetzagentur schválil na konci listopadu plán rozvoje, který počítá s výstavbou pouhých tří vysokonapěťových koridorů do roku 2022.

V posledních měsících se přitom Německo potýká s řadou problémů, které jsou způsobeny právě nedostatkem síťové infrastruktury. V loňském roce potřebovaly německé přenosové sítě třikrát větší objem nouzových technických zásahů než v roce 2010. Mezi důvody

tohoto markantního nárůstu patří převážně prudký nárůst výroby z intermitentních zdrojů a nedostatečný rozvoj přenosové infrastruktury. Zvětšení přenosové kapacity je považováno za jeden z klíčových momentů pro úspěšný přechod Německa od jádra k obnovitelným zdrojům, ke kterému se rozhodlo na jaře 2011.

Více informací na: [21](#)

KVALITA PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ

Evropská komise předložila 12. prosince balíček opatření, která mají posílit a zlepšit evropský regulační rámec a zvýšit kvalitu evropských předpisů.

Balíčkem (ve formě sdělení) navazuje Komise na svoji dřívější iniciativu snižování administrativní zátěže a představuje nový plán na snížení všech zbytečných nákladů na unijní úrovni i na úrovni členských států, které jsou spojeny s regulací. Balíček také vylepšuje nástroje – posuzování dopadů, hodnocení, veřejné konzultace – které by měly z právních předpisů Unie učinit kvalitní normy. Cílem těchto aktivit je by mělo být vytvoření jednoduchého, jasného, stabilního a předvídatelného regulačního rámce.

Více informací na: [21](#)

O ČEM SE MLUVÍ

Irské předsednictví
Rady Evropské unie

IRSKÉ PŘEDSEDNICTVÍ RADY EVROPSKÉ UNIE

Z pohledu Irska má příští rok dvojnásobně výjimečný význam. Vedle čtyřicetiletého výročí vstupu země do Evropského společenství se Irsko již posedmé ujme předsednictví Rady Evropské unie, které proběhne v první polovině roku 2013.

Vzhledem k probíhající krizi a důležitým jednáním o evropském rozpočtu a měnové a bankovní unii nás čeká jedno z nejvýraznějších období posledních let.

Co se cílů nadcházejícího období týče, je možné jmenovat řadu oblastí, včetně vytvoření bankovní unie, reformy společné zemědělské politiky nebo ochrany dat, apod. Mezi své priority irská vláda řadí zejména ekonomickou obnovu, stabilitu, ochranu pracovních míst a růst. Stabilita monetární unie vyžaduje podle představitelů irského předsednictví dokončení bankovní unie a dalších procesů již probíhajících během současného kyperského předsednictví. V rámci briefingu k prioritám irského předsednictví zmínil stálý zástupce Irska při EU Rory Montgomery i tolik diskutovaný návrh směrnice o trzích finančních nástrojů (MiFID). Návrh směrnice se snaží regulovat obcho-

dování s energetickými komoditami, důležité proto bude, jak se Irsko zhostí své role, a zda umožní zachování výjimek, které mají zásadní význam pro tento typ obchodů.

V energetice bude jednou z hlavních priorit irského předsednictví oblast vnitřního energetického trhu, resp. příspěvek k jeho dokončení do roku 2014 a eliminaci energetických „ostrovů“ do roku 2015. Dalším důležitým, právě projednávaným legislativním návrhem je Nástroj pro propojení Evropy, pro investice do priorit EU v oblasti dopravních, energetických a telekomunikačních infrastruktur. Je to další z iniciativ, které mohou posílit konkurenceschopnost Evropy ve složitých hospodářských podmínkách a krizi. Během irského předsednictví mají být na základě vytvořené metodiky připraveny seznamy projektů společného zájmu v jednotlivých sektorech včetně energetiky.

Další investice jsou z pohledu dalšího růstu nutné i v oblasti výzkumu a vývoje. Na přelomu kyperského a irského předsednictví bude vrcholit projednávání rámcového programu pro výzkum a inovace Horizont 2020, na který se alokuje historicky nejvíce finančních prostředků. Irské předsednictví se dále zaměří na legislativní návrh upravující rámec pro výrobu a využívání biopaliv a na přípravu změn směrnice o obnovitelných zdrojích. Pod vlivem

probíhajících konzultací a návrhů, které v následujících měsících Komise plánuje publikovat, bude z pohledu dalšího vývoje zásadní diskuze o cílech po roce 2020.

Oblast energetiky je pro irskou vládu důležitá i z pohledu vnějších vztahů, co se týče vztahů s konkrétními zeměmi nebo regiony. Jako příklad uvedl irský velvyslanec spolupráci s Ruskem nebo zeměmi Středního východu. Tyto a další priority v energetice se promítnou i do vrcholných jednání – konkrétně na formální Radě pro energetiku, která je v programu předsednictví plánována na 22. února a 7. června 2013 a na neformálním jednání ministrů pro energetiku ve dnech 23. a 24. dubna 2013. Evropská rada by se pak měla zabývat zprávou Komise k tzv. „zátěžovým testům“ jaderných elektráren, jelikož tento bod na své prosincové jednání nezařadila.

KALENDÁŘ UDÁLOSTÍ

Události z energetiky

13.–15. LEDNA hostí francouzský Grenoble víceoborovou konferenci zaměřenou obecně na rozvoj a budoucnost podnikání – energetika je jedním z témat, kterému se hosté alpského střediska budou věnovat. Podrobnosti zde: [🔗](#)

19.–20. LEDNA proběhne v Singapuru mezinárodní konference ICEEN 2013, zaměřená zejména na technické a vědecké aspekty pokroku v oblasti elektrické energie a sítí. Odborníci na energetiku z celého světa si své poznatky vymění na půdě singapurského Quality Hotelu. Více zde: [🔗](#)

28. LEDNA se v bruselské budově Komise Charlemagne uskuteční konference s názvem Smart Grid Standardization Achievements. Akci pořádá Evropská komise ve spolupráci s evropskými organizacemi, zabývajícími se standardizací (CEN, CENELEC a ETSI). Z důvodů omezené kapacity budovy je nutné se na tuto veřejně přístupnou akci zaregistrovat s dostatečným předstihem. Více na: [🔗](#)

28.–29. LEDNA proběhne v Londýně konference nazvaná Middle East and North Africa Energy (Energetika Středního východu a Severní Afriky). Účastníci prodiskutují nejrůznější aspekty energetiky v tomto dynamicky se rozvíjejícím regionu, mj. např. energetickou bezpečnost. Více zde: [🔗](#)

30. LEDNA se na půdě Evropského parlamentu v Bruselu uskuteční konference s názvem Energy & Sustainability (Energie a udržitelnost). Na prvním ročníku této akce vystoupí řada odborníků na inteligentní sítě, evropskou perspektivu udržitelných inovací nebo evropskou politiku energetické účinnosti. Podrobnosti na: [🔗](#)

Role národních orgánů
členských států při tvorbě
evropské legislativy

ROLE NÁRODNÍCH ORGÁNŮ ČLENSKÝCH STÁTŮ PŘI TVORBĚ EVROPSKÉ LEGISLATIVY

V minulém čísle jsme se v našem tematickém seriálu o tvorbě evropské legislativy věnovali postupu při schvalování legislativních návrhů v orgánech EU. Přitom jsme se již dotkli role politických a diplomatických reprezentací členských států v tomto procesu, např. při hlasování v Radě EU. V tomto vydání bulletinu přibližujeme některé mechanismy, jimiž se vytváří pozice národních orgánů k legislativním návrhům Evropské komise a jimiž se k tvorbě předpisů vyjadřují např. národní parlamenty členských států.

Jakým způsobem vznikají stanoviska členských států resp. ČR k legislativním návrhům Komise?

Konkrétní podoba mechanismů, jimiž se vytváří a posléze uplatňuje postoj členských států k legislativním návrhům z EU resp. Evropské komise je věcí národní úpravy či zvyklostí. Obecně lze říci, že zejména k zásadním rozhodnutím zaujímají postoj vlády členských států, a to na základě specifických vnitřních mechanismů. V České republice hraje v tomto procesu klíčovou roli Výbor pro Evropskou unii (VEU).

Jak funguje VEU, jaký je jeho úkol?

Výbor pro Evropskou unii působí při vládě ČR jako její pracovní orgán pro stanovování a koordinaci pozic ČR v procesu schvalování legislativních i politických iniciativ EU. V praxi funguje VEU ve dvojí struktuře – jednak na

tzv. úrovni členů vlády a jednak na úrovni pracovní. V prvním případě je VEU prakticky totožný s vládou ČR (členy jsou předseda vlády, její místopředsedové a ministři, doplnění o tzv. přidružené členy – těmi jsou v současné době předsedkyně Českého statistického úřadu, vedoucí Kanceláře prezidenta republiky a guvernér ČNB). Logicky se VEU na této úrovni zabývá formulací strategických zájmů ČR v prostředí EU, definicemi pozice ČR vůči zcela zásadním otázkám, které jsou řešeny na úrovni samotné Evropské rady (VEU na této úrovni schvaluje mandát na jednání Evropské rady). Na úrovni pracovní VEU projednává a schvaluje instrukce pro jednání COREPERu (viz FAQ v minulém vydání našeho bulletinu), podobně jako mandát pro jednání jednotlivých ministrů na Radě EU i další podklady. Typickým produktem jednání VEU bývá tzv. rámcová pozice

k určitému legislativnímu či politickému návrhu, která vzniká na základě návrhu a pracovních podkladů zpravidla od příslušného ministerstva, schvalovaného na vlastním zasedání VEU.

Jakou možnost ovlivnit legislativu EU mají parlamenty členských států?

V zájmu vyšší transparentnosti a demokratičnosti rozhodovacího procesu v EU a také s cílem vyvážit tendenci postupující integrace rozhodování v EU „kodifikovala“ Lisabonská smlouva roli národních parlamentů. Smlouva výslovně stanovuje právo parlamentů na informace, poskytuje jim hodnotící nástroje v oblasti svobody, bezpečnosti a práva a především zavádí nové prvky v oblasti tzv. kontroly uplatňování tzv. zásady subsidiarity (pozn.: podle této zásady má EU jednat či přijímat legislativní předpisy společně pouze

Role národních orgánů členských států při tvorbě evropské legislativy

tehdy, je-li to k dosažení daného cíle efektivnější než metoda přijímání předpisů na úrovni samotných států). Parlament členského státu může vyjádřit názor, že některý konkrétní návrh není v souladu s touto zásadou a tento názor zdůvodnit. Sdílí-li tento postoj alespoň třetina národních parlamentů, Komise musí svůj návrh (se znalostí argumentace parlamentů) přezkoumat a poté rozhodnout, zda jej případně stáhne či pozmění anebo zachová v původní podobě – tomuto mechanismu se někdy říká též „žlutá karta“. Pokud dodržení zásady subsidiarity zpochybní většina parlamentů členských států a Komise by přesto trvala na svém návrhu, rozhodnou o dalším postupu Rada a Evropský parlament – jde o vyšší stupeň výhrady nazývaný „oranžovou kartou“. Pro zajímavost – původně zamýšlená „červená karta“ resp. veto národních parlamentů nakonec v Lisabonské smlouvě zakotveno není. I tak je ale mechanismus „žluté“ či „oranžové“ karty důležitý mj. tím, že inspiruje vzájemnou komunikaci či dokonce koordinaci parlamentů mezi sebou. Institucionalizací této komunikace je činnost tzv. COSAC – Konference

výborů pro záležitosti Společenství a evropské záležitosti parlamentů EU.

Jak probíhá projednávání návrhů z EU v parlamentu českém?

V Poslanecké sněmovně (PsP) Parlamentu ČR (PČR) patří klíčová role jejímu Výboru pro evropské záležitosti (VEZ). Tento výbor projednává návrhy právních aktů a jiných dokumentů EU, které česká vláda předkládá PsP k vyjádření. Důležitost výboru vyniká mj. tím, že velmi často nejsou jeho usnesení předkládána plénu PSP a stávají se tak přímo vyjádřením stanoviska sněmovny. Kromě toho se VEZ zabývá předběžnými konzultacemi návrhů zákonů, jejichž prostřednictvím se v právním řádu ČR mají transponovat evropské předpisy. Výbor se dále podílí na činnosti COSAC (viz výše). Obdobně se v Senátu PČR věnuje evropské tematice Výbor pro záležitosti EU; jelikož (dosud) neexistuje institut společného zaujímání stanovisek obou komor např. v podobě společného výboru, je deklarovanou snahou Senátu zabývat se především dokumenty strategičtější či dlouhodobé povahy.

Jaká je váha stanovisek některé či obou komor Parlamentu ČR?

V souladu se směrnicí vlády o postupu při zasílání návrhů legislativních aktů ES/EU a materiálů Evropské komise Poslanecké sněmovně a Senátu Parlamentu České republiky má vláda povinnost uplatnit při jednáních v orgánech EU takzvanou *parlamentní výhradu* v okamžiku, kdy se Senát (nebo Poslanecká sněmovna) rozhodne některou evropskou předlohou zabývat (jedná se o mechanismus, vytvořený rovněž v rámci Lisabonské smlouvy). Na základě takovéto výhrady se poskytuje lhůta 8 týdnů, během nichž má příslušný národní parlament prostor zaujmout k návrhu vlastní stanovisko a teprve po uplynutí této lhůty může příslušný orgán EU o věci hlasovat. Stanovisko, které některá z komor k věci zaujme, má podle směrnice vláda zohlednit ve všech následujících podkladech. Zda a jak to skutečně učiní je pak především věcí politické odpovědnosti a případného vyvození politických důsledků z přístupu vlády k příslušnému stanovisku.